

Udruženje za tehnologiju vode
i sanitarno inženjerstvo

Tehničko saopštenje

Radni list W 392

DVGW
UTVSI

maj 2003
januar 2013

Kontrola vodovodne mreže i gubici vode
Mere, postupci i procene

CIP - Каталогizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

628.1/.2(497.11)(083.133)
006.44:628.1/.2(497.11)

Radni list W 392 : Tehničko saopštenje
Kontrola vodovodne mreže i gubici vode-
Mere, postupci i procene/
[priredilo] Udruženje za tehnologiju vode
i sanitarno inženjerstvo. - Beograd :
Udruženje za tehnologiju vode i
sanitarno inženjerstvo, 2013 (Beograd :
Planeta print). - 28 str. : tabele ; 29 cm . -
(DVGW [Deutscher Verein des
Gas- und Wasserfaches] pravila)

Na nasl. str.: DVGW maj 2003 – UTVSI
januar 2013. - " Prema smislu originalnog teksta
u srpskom izdanju zadržava se... " -->
Nacionalni predgovor. -
Tiraž 200. - Napomene i bibliografske
reference uz tekst.

ISBN 978-86-82931-40-9

1. Удружење за технологију воде и санитарно
инжењерство (Београд)
а) Водовод - Србија - Технички прописи -
– Снабдевање водом за пиће
контрола водовodne мреже
губици воде

COBISS.SR-ID 183517196

*Autorska prava zadržava Deutscher Verein des Gas- und Wasserfaches e.V. – Technischwissenschaftlicher
Verein - DVGW (Nemačko tehničko i naučno udruženje za gas i vodu)*

Izdavač za Srbiju:UTVSI, Beograd, avgust 2012

UTVSI Udruženje za tehnologiju vode i sanitarno inženjerstvo

Sinđelićeva 21

11000 Beograd

Telefon: +381 (0) 11 244 2228

Telefax: +381 (0) 11 244 1193

E-Mail: office@utvsi.com

Internet: www. utvsi.com

*Za područje Republike Srbije autorska prava su prenesena na Udruženje za tehnologiju vode i sanitarno
inženjerstvo - Beograd, pa se kopiranje i umnožavanje u celini ili delovima, u bilo kojoj formi, može vršiti
samo uz saglasnost UTVSI.*

Kontrola vodovodne mreže i gubici vode - mere, postupci i procene

Sadržaj

Nacionalni predgovor	4	5	Gubici vode u vodovodnim mrežama.....	15
Predgovor DVGW	4	5.1	Opšte.....	15
1 Područje primene.....	5	5.2	Vodni bilans vodovodne mreže	16
2 Normativne reference	5	5.3	Značaj merenja vode za određivanje gubitaka.....	16
2.1 Zakoni i uredbe	5	5.4	Gubici vode Q_V	18
2.2 Tehnička pravila	5	5.4.1	Određivanje isporučene vode iz mreže Q_A	18
2.2.1 Standardi DIN.....	5	5.4.2	Prividni gubici vode Q_{VS}	18
2.2.2 Regulatorna DVGW.....	5	5.4.3	Stvarni gubici vode Q_{VS}	18
3 Načela.....	6	5.4.4	Faktori koji utiču na stvarne gubitke vode Q_{VR}	19
3.1 Održavanje.....	6	5.4.5	Specifični stvarni gubici vode q_{VR}	19
3.2 Strategije održavanja	6	5.4.6	Orijentacione vrednosti specifičnih stvarnih gubitaka vode q_{VR}	20
3.3 Organizacione mere procesa održavanja.....	7	6	Postupci i mere za praćenje i smanjenje stvarnih gubitaka vode	21
3.4 Mere kontrole	7	6.1	Načelno	21
4 Kontrola vodovodnih mreža	8	6.2	Postupci merenja vodonepropustljivosti.....	21
4.1 Opšte.....	8	6.3	Određivanje gubitaka vode merenjem dotoka	22
4.2 Razlozi za mere kontrole.....	8	6.4	Metode pronalaženja mesta curenja	23
4.3 Kontrola dostupnosti i pronalaženja	8	Prilog 1: Dokumentacija o pronalaženju mesta curenja (primer).....	24	
4.4 Kontrola vodonepropustljivosti	9	Prilog 2: Dokumentacija o kontroli armature (primer).....	25	
4.4.1 Opšte.....	9	Prilog 3: Primer proračuna specifičnih stvarnih gubitaka vode q_{VR}	26	
4.4.2 Kontinualno praćenje	9			
4.4.3 Periodi kontrole	9			
4.5 Kontrola funkcionalnosti i radnog stanja i servisiranje delova uređaja i sredstava za rad	9			
4.6 Praćenje kvaliteta vode za piće.....	14			
4.7 Dokumentacija i dokazi o sprovedenim merama kontrole	15			

Nacionalni predgovor

Nema vodovodnog sistema bez gubitaka vode. Da strategiju borbe sa gubicima nije jednostavno usvojiti, svedoče i različiti pristupi koje zauzimaju ugledni operateri i preduzeća vodovoda sa uređenim i bezbednim sistemima za snabdevanje vodom za piće i niskim gubicima vode.

Prema podacima kojima raspolaže Nemačko stručno udruženje za gas i vodu DVGW, malim gubicima vode mogu se pohvaliti danski i nemački vodovodni sistemi, kod kojih su gubici ispod 9%. Duga tradicija snabdevanja vodom, kao i postojanje i poštovanje tehničkih pravila ovog udruženja potvrdili su se i u tom aspektu. Mali gubici vode ne samo da garantuju pouzdano snabdevanje vodom za piće, već predstavljaju i osnovu održivog razvoja sistema.

Udruženje za tehnologiju vode i sanitarno inženjrstvo upravo ove razloge imalo je u vidu kada se opredelilo da objavi tehničko saopštenje- radni list W 392, Kontrola vodovodne mreže- mere, postupci i procene. Ovaj radni list primenjuje se za vodovodne mreže, ali, prema smislu, važi i za tranzitne sisteme za transport vode na daljinu, kao i sisteme sirove i tehničke vode.

U međuvremenu, DVGW je objavilo i radni list W 392 - 2: Kontrola, osnovno održavanje i praćenje rada distributivnih vodovodnih sistema, mere, postupci i procene – Deo 2: Tranzitni sistemi za snabdevanje vodom; mere, postupci i procene. U pripremi je i radni list W 392 - 1. Radni list W 392 objedinjuje sadržaje ovih saopštenja i predstavlja radni list koji je u širem smislu u saglasnosti sa opisanim i najavljenim dokumentima i potrebama i uslovima rada preduzeća vodovoda u našoj zemlji.

U ovom listu nemački pojam Ablesebezirk, odnosno Zählbezirk koji se odnosi na zonu očitavanja odnosno merenja, na engleskom jeziku poznat je kao district metered area ili DMA. U Srbiji se ovo područje odnedavno predstavlja kao osnovna zona bilansiranja. Prema smislu originalnog teksta u srpskom izdanju zadržava se pojam zona očitavanja. Za pojam Schaden koji znači i oštećenje, u domaćim izdanjima će se koristiti uobičajeni termin kvar. Ovaj termin je usvojen i pri uređivanju prevoda radnog lista W 395, Statistika kvarova na vodovodnim mrežama čije izdanje je u pripremi.

UTVSI Udruženje za tehnologiju vode
i sanitarno inženjerstvo
Beograd, januar 2013.

Predgovor DVGW

Novo izdanje tehničkog pravila DVGW W 392 nastalo je spajanjem i ažuriranjem dosadašnjih podsetnih listova DVGW W 390 "Kontrola cevni mreža za vodu za piće" i DVGW W 391 „Gubici vode u distributivnim vodovodnim sistemima - određivanje i procena" i uputstva DVGW W 393 „Postupci za pronalaženje mesta curenja iz cevovoda vode za piće". Novo izdanje urađeno je da bi se omogućilo:

- sažimanje i spajanje sadržaja dosadašnjih tehničkih pravila DVGW-a,
- izrađivanje uputstva za izradu vodnog bilansa,
- ugrađivanje novih saznanja o određivanju i proceni gubitaka vode,
- fleksibilno određivanje perioda kontrole vodovodnih mreža vode za piće, kao i
- bolja orijentacija tehničkih mera kontrole prema ekonomskim pokazateljima.

Za procenu karakterističnih vrednosti gubitaka vode ranije korišćeni "dijagram vrste tla" dat u tehničkom pravilu DVGW W 391 zamenjen je "orijentacionim dijagramom", jer se

- lokalne vrste tla često razlikuju, a često lokalne vrste tla nisu ni jednoznačne,
- uticaj vrste tla na gubitke vode smanjuje zbog unapređenih tehnika polaganja cevovoda i pronalaženja curenja,
- kod procene gubitaka vode u obzir uzima uticaj strukture vodovodne mreže s većom ili manjom godišnjom količinom isporučene vode,
- težilo prilagođavanju međunarodnom načinu prikazivanja karakterističnih vrednosti gubitaka.

Bonn, maj 2003.

DVGW Nemačko udruženje za gas i vodu e.V.
tehničko-naučno udruženje

Povučena izdanja

DVGW podsetni list W 390 Kontrola cevni mreža za vodu za piće

DVGW podsetni list W 391 Gubici vode u distributivnim vodovodnim sistemima - određivanje i procena

DVGW uputstvo W 393 Postupci za pronalaženje mesta curenja iz cevovoda za vodu za piće